

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

วิชาชีพสอบบัญชีเป็นวิชาชีพอิสระที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากผู้สอบบัญชีมีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีและแสดงความเห็นต่องบการเงิน เพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลในระดับสูงต่อข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงิน ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงินเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการตัดสินใจในเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน โดยเฉพาะเจ้าของธุรกิจและผู้บริหาร ดังนั้นเจ้าของกิจการและผู้บริหารจึงมีความคาดหวังอย่างมากในผลงานของผู้สอบบัญชีที่จะตรวจพบข้อผิดพลาดที่สำคัญและรายงานผลการตรวจสอบให้ผู้ใช้งบการเงินทราบ ผู้สอบบัญชีจึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถด้านหลักการบัญชีและการตรวจสอบในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีคือ การรักษาความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีอันประกอบด้วยความเป็นอิสระตามที่ปรากฏ (Independence in Appearance) และความเป็นอิสระตามความเป็นจริง (Independence in Fact) ซึ่งมีผลต่อคุณภาพในการตรวจสอบและผลงานของผู้สอบบัญชีว่ามีความถูกต้องมากน้อยเพียงใด

จากความล้มเหลวในการกำกับดูแลและการขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินโดยผู้สอบบัญชีที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา ทำให้เกิดคำถามมากมายเกี่ยวกับการรักษาความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี อันเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการล้มละลายของบริษัทเอนรอนจำกัด บริษัทค้าพลังงานรายใหญ่ของประเทศสหรัฐอเมริกา จากเหตุการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อความโปร่งใสของข้อมูลในงบการเงินในตลาดทุนทั่วโลกและทำลายความเชื่อถือในวิชาชีพสอบบัญชีทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญในการรักษาความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี และหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลอันประกอบด้วย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้เริ่มเข้ามากำกับดูแลผู้สอบบัญชีอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้สอบบัญชีรักษาความเป็นอิสระและปฏิบัติงานภายใต้กรอบของวิชาชีพที่ถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้งบการเงิน

ภายใต้พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้นิติบุคคลตามกฎหมายต้องจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามรายการค้าที่เกิดขึ้นจริงและมีเอกสารประกอบรายการที่ครบถ้วนสมบูรณ์พร้อม

ทั้งจัดให้มีการตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินประจำปีโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในปัจจุบันจึงมีนิติบุคคลที่ดำเนินธุรกิจในรูปแบบของบริษัทจำกัดซึ่งต้องใช้บริการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตประมาณ 4.494 ราย¹ ที่ใช้บริการจากผู้สอบบัญชีในการตรวจสอบงบการเงินประจำปี โดยผู้ประกอบการและพนักงานบัญชีต้องให้ความร่วมมือกับผู้สอบบัญชีและทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ดังนั้นผู้ประกอบการจึงมีประสบการณ์การทำงานและมีการรับรู้ถึงความจำเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี ซึ่งมีผลต่อการพิจารณาความน่าเชื่อถือในผลงานของผู้สอบบัญชานั้น ๆ ด้วยเหตุนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลที่ผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่นำมาพิจารณาและตัดสินใจความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและควรศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการวางตัวของ ผู้สอบบัญชีให้มีความเป็นอิสระมากขึ้นต่อไปในอนาคต

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่

นิยามศัพท์

ความเป็นอิสระ คือ การที่ผู้สอบบัญชีสามารถวางแผนการตรวจสอบและใช้วิธีการตรวจสอบต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานที่เพียงพอตลอดจนแสดงความเห็นในรายงานการสอบบัญชีโดยไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลใด ๆ ความเป็นอิสระนี้จะต้องเป็นที่ประจักษ์ต่อบุคคลทั่วไปด้วยว่าผู้สอบบัญชีไม่มีส่วนได้เสียในกิจการที่ตนสอบบัญชี เพื่อให้ผลงานของผู้สอบบัญชีเป็นที่เชื่อถือได้ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้น ผู้บริหาร เจ้าหนี้ นักลงทุน และผู้อื่นที่ใช้งบการเงิน

ผู้สอบบัญชี คือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ได้รับใบอนุญาตการเป็นผู้สอบบัญชีตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 จากคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี

ผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ คือ เจ้าของธุรกิจที่ดำเนินงานในรูปแบบของบริษัทจำกัดหรือพนักงานระดับผู้จัดการฝ่ายบัญชีขึ้นไปของบริษัทจำกัดที่ประกอบธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่ และใช้บริการการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

¹สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการข้อมูลข่าวสาร สำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัดเชียงใหม่ (เก็บข้อมูลจำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่ ณ วันที่ 30 เมษายน 2546).

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการ
ในจังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved